

oltar prenovili ter postavili novo krasno veliko sliko na mesto prejšnje. Podaril jo je Josip Lužan, prizivni svétnik v Ljubljani, doma iz Žabnice zaradi obljube. Delo je monakovsko iz l. 1865. ter je stalo 200 gold.; ker je podoba velika, moral se je oltar nekoliko pokvariti. Oltar je prenovil dupljanski slikar Josip Gosar za blizu 2000 gld. Naprava novega oltarja pa je stala silno malo. Postavljen je bil namreč l. 1652. Loški meščan in slikar Jakop Jamšek je prejel 10 renških za pozlačenje, podobar Jurij Skorn iz Ljubljane 42 renških 13 kr. 1 vinar, mizar Jeronim pa 20 renških za svoje delo. Iz tega lahko spoznamo, kako po ceni so nekdanj delali tudi umetniška dela. Tabernakelj je pa še pozneje narejen v spakedrani renesansi in nima umetniške vrednosti.

V presbiteriju na vsaki strani je blizu velikega oltarja po jeden preprost pozno-renesanski oltar. Na epistelski strani je posvečen Materi Božji sedmero žalostij, na evangelski pa sv. Heleni. Podobi sta barvani in pozlačeni. Nova oltarja je l. 1753. izdelal podobar Henrik Hilarius „von Göttingen“ za 110 gld. nemške veljave, pozlatil in pobarval pa Matija Pöller za 116 gld. av. velj. Izprva sta stala pri slopéh na sredi. L. 1858. pa ju je dal Kramer prestaviti k steni.

Vsa drugačna dela renesanska, umetno izrezljana in bogato pozlačena, so pa stranski oltarji v prvotni ladiji. Na ženski strani v stranski ladiji je posvečen svetemu Martinu, katerega ljudstvo goreče časti kot velikega pomočnika ob živinskih boleznih. Ta oltar je bil nov l. 1680., prenovljen pa l. 1862. V srednji ladiji ob masivnih slopéh sta preprosta majhna oltarja starega dela: sv. Lucije in sv. Agate. Na moški strani v stranski ladiji pa je l. 1751. bil postavljen čedni renesanski, rjavo barvani in pozlačeni oltar sv. Ahacija, na katerega praznik je nekdanj (še l. 1636.) vsako leto hodila zaobljubljena pročesija od „Matere Fare“ na Šmarno goro, dandanes pa na velikonočni torek, da bi

Gospod obvaroval župnijo toče in drugih jednakih šib in nadlog. Procesije se udeleži vselej obilo pobožnega ljudstva. — Prižnica je v baročnem zlogu lesena in nosi grb brizinških škofov. Stare so tudi preproste klopi na moški strani v ladiji, namreč 207 let; vse drugače lepše in pripravne pa so lansko leto iz trdnega lesa za 269 gold. izdelane klopi v presbiteriju na vsaki strani. Poleg teh sta ondi ob velikem oltarju dve daljši, umetno izrezljani in ozaljšani, stari klopi, kateri nam kažeta, koliko truda so si nekdanj prizadejali, da so napravili kaj čednega in umetnega za čast božjo. L. 1713. so dali napraviti

okrog velikega oltarja menze in stopnic železno ograjo, katero je Gregor Jesenko izdelal za 150 renških. Prav po loški šegi so l. 1649. napravili na strani v presbiteriju 8 m dolgi leseni kor za orglje v rokokó-zlogu. Orglje so stale 100 renških. Izdelal in postavil jih je Tomo Krek (Khruæg) iz Ljubljane. Tlak v presbiteriju je bil od l. 1724. pa do l. 1892. iz navadnih kamenitih plošč robato zgrajen; danes pa ima svetišče popolnoma nov tlak iz šamotnih plošč, katere sta vložila Vidic in drug iz Ljubljane za 1181 gl., 40 kr. Tako ima svetišče sedaj krasno lepo lice.

Ne smemo pozabiti še neke znamenitosti. V stranski prvotni ladiji nad oltarjem svetega Martina visi veli-

kansko rebro. Od kod in čegavo je in kaj pomenja, ne vem. Jedna ljudska pripovedka nam pravi, da je to rebro od one velikanske „ajdovske deklice“, katera je pomagala pri zgradbi cerngrobske cerkve. Z jedno nogo je stala na Šmarni, z drugo pa na Šmarjetni gori, ko je zajemala vodo iz Save in pesek ter ga podajala delavcem. Tudi debele skale za temelj in drugo zgradbo je lomila in pomagala pri zidavi. Pri tem delu pa se ubožica pohabi, zboli in umrje. V hvaležni spomin se je zato v cerkvi ohranilo jedno njeno rebro. Ta orjaška deklica¹⁾ je bila dvojčič-sestra

Staro znamenje ob poti k Cerngrobu. (Fot. Fr. L.)

¹⁾ Mittheil. d. h. V. f. Krain I. 1866., str. 11.